

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา แบบการศึกษาที่ระบบโรงเรียน โดยเสนอผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบการศึกษาที่ระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 7 ในด้าน ความต้องการส่วนตัว สังคม และเศรษฐกิจ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน เฉพาะด้านเศรษฐกิจ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบการศึกษาที่ระบบโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย นักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน ที่เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 7 ปีการศึกษา 2531 และปีการศึกษา 2532 จำนวนกลุ่มละ 204 คน รวมเป็นประชากรทั้งหมด 408 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ชุด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2.1 ชุดที่ 1 ใช้สอบถามนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบการศึกษาทั้งระบบโรงเรียน

2.2 ชุดที่ 2 ใช้สอบถามผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าศึกษาต่อในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและมาตราส่วนประมาณค่า มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบการศึกษาทั้งระบบโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลของนักเรียนผู้วิจัยให้ครูในโรงเรียนเป็นผู้อธิบาย การเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ปกครอง ผู้วิจัยให้ครูอธิบายนักเรียนเพื่อให้นักเรียนอธิบายผู้ปกครอง ข้อมูลเก็บคืนโดยผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และมี 2 โรงเรียน ที่ให้ส่งคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science Version-X)

คำนวณหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิม เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t-test แต่ละด้านดังนี้

4.1 ด้านสภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ

4.2 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์เข้าศึกษาต่อ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองด้านเศรษฐกิจ โดยค่าทดสอบ t-test

4.3 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ วิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองทุกด้าน โดยค่าทดสอบ t-test

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของการตอบแบบสอบถาม

1.1 นักเรียนที่เข้าศึกษาต่อ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนทั้งหมด 204 คน ส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 54 นักเรียนครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 15-17 ปี นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนระดับปานกลาง คือ นักเรียนร้อยละ 30 มีผลการเรียนในช่วง 2.51-3.00 และนักเรียนร้อยละ 31 มีผลการเรียนในช่วง 2.01-2.50 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 61 เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนร้อยละ 38 มีภูมิลำเนาห่างจากสถานที่เรียน 100 เมตรถึง 500 เมตร นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 43 มีจุดมุ่งหมายมาเรียน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ นักเรียนร้อยละ 31 ตัดสินใจมาเรียนด้วยตนเอง ไม่ปรากฏว่านักเรียนนักเรียนตัดสินใจมาเรียนโดยผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนมีทั้งหมด 204 คน ส่วนใหญ่เป็นชายคิดเป็นร้อยละ 66 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 42 มีอายุ 30-40 ปี และร้อยละ 40 มีอายุ 41-50 ปี ผู้ปกครองมีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 1 ผู้ปกครองมากกว่าครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 61 มีสถานภาพเป็นบิดา ผู้ปกครองส่วนมากร้อยละ 74 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่า และจบการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไปเพียงร้อยละ 2 ผู้ปกครองเกือบทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 41 ประกอบอาชีพที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท และร้อยละ 34

มีรายได้สูงกว่า 500 บาท แต่ไม่เกิน 1,000 บาท ผู้ปกครองคิดเป็นร้อยละ 47 มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมาเรียนเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

1. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อ ในด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.86$) ว่าเป็นเหตุผลสำคัญในระดับมาก ด้านความต้องการส่วนตัว ($\bar{X} = 3.22$) และด้านสังคม ($\bar{X} = 2.99$) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นเหตุผลสำคัญในระดับปานกลาง

1.1 เหตุผลด้านความต้องการส่วนตัว เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เหตุผลที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมเรียงตามลำดับคือ มีประโยชน์ควรเรียนรู้แม้ไม่ได้ใช้ความรู้ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.29$) มีเวลาช่วยเหลืองานครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) ต้องการรู้วิธีการเรียนใหม่ที่ต่างจากการเรียนในระดับประถมศึกษา ($\bar{X} = 3.76$) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 3.68$)

1.2 เหตุผลด้านสังคม เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เหตุผลที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมเรียงตามลำดับคือ ต้องการความรู้ที่ทันสมัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.75$) นักเรียนมีโอกาสศึกษาริธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.54$)

1.3 เหตุผลด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เหตุผลที่มีต่อการศึกษาระดับมัธยมเรียงตามลำดับคือ ได้ศึกษาวิชาชีพเพื่อใช้พึ่งตนเองได้ ($\bar{X} = 4.17$) มีเวลาประกอบอาชีพระหว่างเรียนได้ ($\bar{X} = 4.01$) ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนมาก ($\bar{X} = 3.87$) ได้เรียนรู้ด้านอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.83$)

2. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อ คือในด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.90$) ด้านความต้องการส่วนตัว ($\bar{X} = 3.53$) ว่าเป็นเหตุผลสำคัญในระดับมาก และด้านสังคม $\bar{X} = 2.89$) เป็นเหตุผลสำคัญในระดับปานกลาง

2.1 เหตุผลด้านความต้องการส่วนตัว เมื่อพิจารณา

รายละเอียดพบว่า เหตุผลที่มีต่อการศึกษาระดับมากเรียงตามลำดับคือ การเรียนหนังสือ ทำให้เป็นคนดีมีความรู้ ($\bar{X} = 4.12$) ได้เรียนทั้งวิชาทั่วไปและวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.01$) รู้สึกภูมิใจว่าบุตรหลานมีความรู้และมีโอกาสประกอบอาชีพที่ดีกว่า ($\bar{X} = 3.97$) นักเรียนมีโอกาสทำงานบ้านช่วยครอบครัว ($\bar{X} = 3.77$) สถานที่เรียนอยู่ไม่ไกลจากบ้าน ($\bar{X} = 3.60$)

2.2 เหตุผลด้านสังคม เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เหตุผลที่มี

ต่อการศึกษาระดับมากเรียงตามลำดับคือ นักเรียนมีโอกาสทำตัวเป็นประโยชน์โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.50$)

2.3 เหตุผลด้านเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เป็นเหตุผล

ระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับคือ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนมาก ($\bar{X} = 4.17$) ได้ศึกษาวิชาชีพเพื่อพึ่งตนเองได้ ($\bar{X} = 4.16$) มีเวลาประกอบอาชีพระหว่างเรียนได้ ($\bar{X} = 3.90$) ได้เรียนรู้ด้านอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ($\bar{X} = 3.70$) ต้องการเรียนประเภทอื่นแต่ไม่มีทุน ($\bar{X} = 3.60$)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับเหตุผลการ

ศึกษาต่อของนักเรียน ด้านเศรษฐกิจ ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีเหตุผลด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 คือ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนมาก ผู้ปกครองคิดว่าเป็นเหตุผลการศึกษาต่อมากกว่านักเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานของ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

1. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อโครงการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือ

ด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.35$) ด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.31$) ด้านวิธีการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.16$)

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ

เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าข้อที่นักเรียนเห็นด้วยระดับมากคือไม่เสียค่าเล่าเรียน เป็นการลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว ($\bar{X} = 4.14$) ควรจัดสถานที่เรียนให้อยู่ใกล้สะดวกต่อการมาเรียน ($\bar{X} = 3.82$)

ไม่ควรกำหนดอายุของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.68$)

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านพัฒนาตนเองและ
ท้องถิ่น เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าข้อที่นักเรียนเห็นด้วยระดับมากคือ ควรจัดวิชาชีพที่
สามารถเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว ($\bar{X} = 3.88$) ควรส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.78$)

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านวิธีการเรียน
การสอน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าข้อที่นักเรียนเห็นด้วยระดับมากคือ ควรจัดห้องสมุด
ใกล้ที่เรียนเพื่อค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.80$) จัดการเรียนโดยไม่ต้องมาเรียนเต็มเวลา
ทำให้มีโอกาสช่วยงานบ้านและประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.63$)

2. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อโครงการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
คือด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.43$) ด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.38$)
ด้านวิธีการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.22$)

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ
เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าผู้ปกครองเห็นด้วยระดับมากคือไม่เสียค่าเล่าเรียนเป็นการลดค่า
ใช้จ่ายของครอบครัว ($\bar{X} = 4.07$) ไม่ควรกำหนดอายุของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.89$)
ควรจัดสถานที่เรียนให้อยู่ใกล้สะดวกต่อการมาเรียน ($\bar{X} = 3.82$)

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านพัฒนาตนเองและ
ท้องถิ่น เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ข้อที่ผู้ปกครองเห็นด้วยระดับมาก คือ ควรจัดวิชาชีพ
ที่สามารถเพิ่มรายได้ครอบครัว ($\bar{X} = 3.94$) ควรส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.80$)
ให้นักเรียนช่วยตนเองโดยเรียนผลิตและประกอบอาหาร ($\bar{X} = 3.52$) โรงเรียนควรร่วมมือ
และช่วยเหลืองานต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.50$)

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านวิธีการเรียนการสอน
เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่าข้อที่ผู้ปกครองเห็นด้วยระดับมากคือ ควรจัดห้องสมุดใกล้ที่เรียนเพื่อ
ค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.74$) จัดการเรียนโดยไม่ต้องมาเรียนเต็มเวลาทำให้มีโอกาสช่วย
งานบ้านและประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.60$)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบกึ่งระบบโรงเรียน ใน 3 ด้าน นักเรียนและผู้ปกครองมีความเห็นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าคุณควรให้นักเรียน มีหนังสือเป็นของตนเองไม่ต้อง ยืมของโรงเรียน มากกว่านักเรียน และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณไม่ควรกำหนดอายุของผู้เรียน มากกว่าผู้ปกครอง

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านพัฒนาตนเองและ ท้องถิ่น เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองคิดว่าควรให้นักเรียนช่วยตนเองโดยเรียนผลิตและประกอบ อาหาร มากกว่านักเรียน

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านวิธีการเรียน การสอน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ .05 กล่าวคือ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าคุณควรให้นักเรียนใช้บทเรียนด้วยตนเอง มากกว่านักเรียน

อภิปรายผลวิจัย

1. นักเรียนส่วนใหญ่ อายุ 15-17 ปี ซึ่งเป็นวัยที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนระดับมัธยมศึกษาแบบปกติคือ อายุระหว่าง 12-15 ปี แสดงว่าเป็นนักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อทันทีหลังจาก จบการศึกษาภาคบังคับ เนื่องจากมีข้อจำกัด เมื่อโครงการนี้สามารถลดข้อจำกัดเหล่านั้นได้ จึงทำให้กลับสู่ระบบการศึกษา นักเรียนที่มีผลการเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนที่มีผลการเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาอยู่ในระดับต่ำ มีจำนวนเข้าศึกษาต่อในโครงการ น้อย จากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่านักเรียนที่อยู่ในพื้นที่บริการที่มีผลการเรียนระดับดีมาก สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาโดยการได้รับทุนการศึกษาของโรงเรียนนั้น ส่วนนักเรียน ที่มีผลการเรียนต่ำไม่เข้าศึกษาต่อ เนื่องจากเดิมไม่ประสบผลสำเร็จในการศึกษา เช่นกิจกรรม

ไม่น่าสนใจ เนื้อหายากเป็นเหตุให้เบื่อหน่ายการเรียนและคิดว่าเมื่อเข้าศึกษาต่อบรรยากาศการเรียนการสอนคงเหมือนเดิมส่งผลให้ไม่สนใจจะเข้ารับการศึกษาคือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการศึกษา (2518 : บทคัดย่อ) พบว่าการมัธยมศึกษาของประเทศไทยยังคงเป็นไปเพื่อให้นักเรียนมีปัญญาสูงพอสมควร แสดงว่าโครงการนี้ยังขยายโอกาสไปไม่ถึงผู้มีการศึกษาดำ ผู้นำหมู่บ้านเป็นบุคคลที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจ อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์เป็นแบบเจาะกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่โรงเรียนมัธยมเป็นผู้แนะนำด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนประถมศึกษา แนะนำในโรงเรียน หรือแนะนำแบบเคาะประตูบ้าน จุดมุ่งหมายของนักเรียนมาเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา คือ ใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และต้องการมีความรู้ระดับตนเอง เนื่องจาก นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าตนเองไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อหลังจากจบภาคศึกษาค่าคงคั้งแล้ว จึงมุ่งสู่การประกอบอาชีพ เมื่อเวลาผ่านไปอายุเพิ่มมากขึ้นมากกว่านักเรียนส่วนใหญ่ในระดับนั้น เมื่อมีโอกาสเรียนอีกครั้ง จึงเรียนเพื่อต้องการรู้เท่านั้นไม่มีจุดมุ่งหมายเรียนสูงกว่านี้

2. ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาและรายได้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาคือของ ศิริ วรศิริ (2513 : 49) เมธินันท์ ภิณฑุชน (2521 : 75) ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง (2522 : 66) นกมล คุ่มประวัดี (2517 : 70) ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514 : 75) เหตุที่ขัดแย้งเนื่องจากประชากรกลุ่มนี้มีรายได้ต่ำประกอบอาชีพเกษตรกรรม โครงการนี้มุ่งขยายโอกาสเพื่อกลุ่มเป้าหมายนี้โดยเฉพาะ (กรมสามัญศึกษา 2531 : 6) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มุ่งหวังให้บุตรหลายของตนศึกษาต่อเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วน้อยมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกาทิพย์ กระหม่อมทอง (2522 : 107) สัจด์ อุทรานันท์ (2513 : 40) และสมภพ โสมาภา (2522 : 22) พบว่า บิดามารดาในชนบท ที่มีระดับฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะมีความมุ่งหวังต่อการศึกษาของบุตรคือ ให้อ่านเพียงชั้นประถมศึกษา รองลงมาคือจบเพียงมัธยมศึกษา สอดคล้องกับ ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา (2514 : 10) ที่ว่าคนไทยในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ต้องการให้บุตรเจริญรอยตามบรรพบุรุษที่ประกอบเอาไว้ ทำให้ต้องการให้เด็กทำนาเพื่อหาเลี้ยงชีพมากกว่า ต้องการให้บุตรเรียนต่อในชั้นสูง ภูมิลาเนาส่วนใหญ่ไม่ไกลจากสถานที่เรียน แสดงว่าโรงเรียนส่วนใหญ่พยายามจัดสถานที่ ให้ใกล้กลุ่มเป้าหมาย สะดวกในการเดินทางมาเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจด์ อุทรานันท์ (2513 : 65) จรุญ พานิชย์ผลินไชย (2521 : 79) ที่พบว่า

องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อคือการเดินทางไม่สะดวก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์เข้าศึกษาต่อของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน อภิปรายแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ นักเรียนและผู้ปกครอง

1. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์เข้าศึกษาต่อในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปโดยภาพรวม เหตุผลทั้ง 3 ด้าน เหตุผลทางเศรษฐกิจ นักเรียนให้ความสำคัญระดับมากและเหตุผลด้านความต้องการส่วนตัว และด้านสังคม เป็นเหตุผลระดับปานกลาง โดยมีประเด็นศึกษาเหล่านี้คือ

1.1 เหตุผลด้านความต้องการส่วนตัว นักเรียนให้ความสำคัญมากต่อการเข้าศึกษาต่อ คือ มีประโยชน์ควรเรียนรู้แม้ไม่ได้ใช้ ความรู้ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ แสดงว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าของการศึกษาว่าเป็นสิ่งมีประโยชน์ และจำเป็นที่จะต้องศึกษาเล่าเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ พงษ์สัตยา (2519: 18) ผู้ไม่รู้หนังสือเข้าศึกษาต่อในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ เพราะเห็นว่าในสังคมปัจจุบัน ทุกคนต้องศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ สอดคล้องกับ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2527: 12) กล่าวว่า ประเทศไทยในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาจะเห็นว่ามีการขยายตัวทางการศึกษามากมาย แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความเชื่อถือ ความคาดหวัง ให้การศึกษาได้มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นในการดำเนินชีวิต และต่างก็มุ่งหวังให้การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชีวิตและสังคม

1.2 เหตุผลด้านสังคม นักเรียนให้ความสำคัญมากต่อการเข้าศึกษาต่อคือ นักเรียนต้องการความรู้ทันสมัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา พุ่มไพศาล (252: 33-34) ศึกษาความต้องการของผู้ใหญ่ในการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาของผู้ใหญ่ในอเมริกาที่พบว่านักศึกษาดำเนินการความรู้เรื่องทั่ว ๆ ไป และสอดคล้องกับ ประภาศรี มานะ (2525: 150) ยุท เดชคำณ (2520: 13) และสอดคล้องกับทฤษฎีพื้นฐานของมนุษย์ของ มัลคัมเอสโนว์ (อ้างใน โสภนุษา เลียงถนอม 2521: 21) มนุษย์มีความปรารถนาที่จะมีประสบการณ์ใหม่ เหตุผลด้านสังคมในข้ออื่นมีระดับปานกลางเนื่องจากนักเรียนที่มาเรียนส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบอาชีพของครอบครัวพร้อมกับการเรียนไปด้วยทำให้รู้สึกต้องรับผิดชอบเป็นผู้ใหญ่ ประกอบกับเป็นวัยรุ่นตอนปลายมีความเป็นอิสระทางอารมณ์ทางความคิด

มีเหตุผลเป็นของตนเอง มีแนวโน้มคิดถึงอนาคตตนเอง มีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากขึ้น ดังนั้น การเข้าศึกษาต่อจึงไม่ขึ้นอยู่กับ ผู้อื่นเป็นสำคัญ (Strang 1977: 67-108)

1.3 เหตุผลด้านเศรษฐกิจ นักเรียนให้ความสำคัญมากต่อการเข้าศึกษาต่อ คือได้ศึกษาริชาชีพเพื่อใช้พึ่งตนเองได้ อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัว ถ้านักเรียนมีความรู้พอช่วยเหลือตนเองได้ ก็จะทำให้ได้งานเพิ่มขึ้น และสามารถมีงานของตัวเอง ทหารายได้ให้ครอบครัวได้เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ สอดคล้องตามทฤษฎีความต้องการของวัยรุ่น ของสมาคมการศึกษาแห่งชาติ (2517: 89) วัยรุ่นต้องการมีอาชีพและต้องการพึ่งตนเอง

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปโดยภาพรวม เหตุผลทั้ง 3 ด้าน เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ และเหตุผลด้านความต้องการส่วนตัว ผู้ปกครองให้ความสำคัญระดับมาก และด้านสังคม เป็นเหตุผลระดับปานกลาง โดยมีประเด็นศึกษาดังนี้

2.1 เหตุผลด้านความต้องการส่วนตัวมีเหตุผล ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากต่อการเข้าศึกษาต่อ คือ การเรียนหนังสือทำให้เป็นคนดีมีความรู้ แสดงว่าผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของการศึกษาสอดคล้องกับ กรอฟอร์ด (Grawford 1970: 2173 A) พบว่า นักเรียนที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ สาเหตุมาจากขาดความสนใจการศึกษาและไม่เห็นด้วยของผู้ปกครอง เพสเซอท์ (Peissert 1967: 305) ศึกษาอิทธิพลที่ทำให้เด็กไม่มีโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาพบว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะเป็นแรงจูงใจให้เด็กเข้าเรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียน ฮายแมน (Hyman 1968: 490) เด็กที่มาจากครอบครัวที่เห็นคุณค่าการศึกษาเด็กเหล่านี้มักได้รับการสนับสนุนเต็มที่

2.2 เหตุผลด้านสังคม ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากต่อการเข้าศึกษาต่อ คือ นักเรียนได้มีโอกาสทำตัวเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากประชากรทั้งหมดอยู่ในเขตชนบทยากจน ซึ่งมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปดำเนินการช่วยเหลือพัฒนาความเป็นอยู่ โดยเน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ตลอดจนเห็นความสำคัญของชุมชน แนวความคิดในการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการปลูกฝังในตัวบุตรหลาน

2.3 เหตุผลด้านเศรษฐกิจ ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากทุกข้อ ข้อที่สำคัญอันดับแรกคือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนมากเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือน มีความจำเป็นจะต้องใช้เงินด้านปัจจัยสี่มากกว่า ไม่เหลือพอจะให้ เป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ และข้อที่สำคัญอีกข้อคือ ได้ศึกษาวิชาชีพเพื่อพึ่งตนเองได้สอดคล้องกับ นิยม รอดเนียม (2530: 116-122) พบว่า ความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ คือ ต้องการแนวคิดในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองของนักเรียน และประชาชน

3. จากการเปรียบเทียบเหตุผลด้านเศรษฐกิจ พบว่า นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจาก ประชากรที่ทำการวิจัยอยู่ในพื้นที่ชนบทยากจน นักเรียนได้รับรู้มีปัญหามาตั้งแต่เกิดทำให้การมองปัญหาของผู้ปกครองและนักเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่า การไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนมาก ผู้ปกครองให้เป็นเหตุผลสำคัญมากกว่านักเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทุกด้านของครอบครัว ตระหนักถึงปัญหาการใช้เงินมากกว่านักเรียน ซึ่งไม่ได้เป็นผู้รับผิดชอบครอบครัวโดยตรง มีหน้าที่เป็นผู้ช่วย ด้านแรงงานครอบครัวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามนักเรียนก็ยังตระหนักถึงเหตุผลในเรื่องนี้อย่างสูงใกล้เคียงกัน

4. สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลทุกด้าน ผู้ปกครองและนักเรียนให้ความสำคัญด้านเศรษฐกิจมากที่สุด การที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อเนื่องจากสามารถลดปัญหาเศรษฐกิจได้สอดคล้องกับงานวิจัย สาเหตุการไม่เข้าศึกษาต่อของ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2530: 3) (กองนโยบายและแผนงานเยาวชน (2524: 41) กองแผนงานสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2527-2528: เอกสารอัดสำเนา) กองแผนงานวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (ม.ป.ป.: 7) นอกจากด้านเศรษฐกิจผู้ปกครองยังให้ความสำคัญมากต่อเหตุผลด้านความต้องการส่วนตัว สอดคล้องกับ ฤวิไล มาตรฐาน (2528: 83) พบว่าความต้องการของผู้ปกครองและสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง เป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาต่อของเด็ก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบบการศึกษาทั้งระบบโรงเรียน

สรุปโดยภาพรวม ความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน คือความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ ด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ด้านวิธีการเรียนการสอน นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยระดับปานกลาง และสอดคล้องกันในทุกด้าน อาจเนื่องมาจากในสังคมชนบท

ห่างไกล พ่อแม่ลูกยังมีความสัมพันธ์กันเหนียวแน่น ประกอบอาชีพด้วยกัน อยู่ใกล้ชิดกัน เกือบตลอดเวลา จึงทำให้ความคิดเห็นสอดคล้องกัน ความคิดเห็นที่นักเรียนและผู้ปกครองเห็นสำคัญเป็นอันดับแรก คือ ด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ ด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ด้านวิธีการเรียนการสอนตามลำดับ การที่นักเรียนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของสภาพทั่วไปของการดำเนินการ อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานยืดหยุ่นตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียน และสามารถลดข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าศึกษาต่อได้ ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองแต่ละด้านมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ ข้อที่นักเรียนและผู้ปกครองเห็นด้วยเป็นอันดับแรก คือ การไม่เสียค่าเล่าเรียนเป็นการลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2531 : 129) พบว่าครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน เห็นด้วยร้อยละ 94.2 ในการลดค่าใช้จ่ายในการเรียน

2. ความคิดเห็นด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น นักเรียน และผู้ปกครองเห็นด้วยเป็นอันดับแรกคือควรจัดวิชาชีพที่สามารถเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานศึกษาธิการเขต 8 (2532 : 29) วิจัยการยอมรับและความเป็นไปได้การจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบ พบว่าผู้ปกครองยอมรับการมีรายได้เป็นของตนเองมากที่สุด แสดงว่านักเรียนและผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนจัดฝึกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลในตอนที่ 2 นักเรียนและผู้ปกครองให้ความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ด้านอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ข้อที่น่าสังเกตคือ ไม่ควรให้นักเรียนเรียนเรื่องสมุนไพร ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองให้ความคิดเห็นด้วยเป็นอันดับสุดท้ายและเห็นด้วยน้อย คำถามข้อนี้เป็นเชิงลบ หมายความว่า ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองเห็นด้วยต่อการเรียนสมุนไพร อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเขตชนบท ยากจน สภาพทุรกันดาร หนทางติดต่อไม่สะดวก การพบแพทย์ช้ากว่าที่ควร ดังนั้นจึงควรเรียนรู้เพื่อป้องกันและรักษาตัวเองได้ในระดับพื้นฐาน

3. ความคิดเห็นด้านการเรียนการสอน นักเรียนและผู้ปกครองเห็นด้วยในอันดับแรกคือ ควรจัดห้องสมุดใกล้ที่เรียนเพื่อค้นคว้าด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนใช้เวลาเรียนในชั้นน้อยกว่าเรียนปกติ ดังนั้นควรมีแหล่งหาความรู้เพิ่มเติมซึ่งผู้ปกครองอาจได้แนวความคิดนี้อาจมาจากการมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สำหรับนักเรียน

เนื่องจากเหตุผลที่เข้าศึกษาเพราะเห็นคุณค่าของการศึกษา และต้องการความรู้ที่ทันสมัย จึงเห็นด้วยกับการมีห้องสมุด เพราะเป็นแหล่งวิทยาการให้ความรู้ทันเหตุการณ์ และสามารถอ่านบทเรียนที่มีโดยละเอียด จากหนังสือซึ่งในบางแห่งยังมีไม่ครบ ข้อสังเกตนอกจากนี้ พบว่านักเรียนและผู้ปกครองมีความเห็นด้วยอันดับสุดท้ายในเรื่อง การจัดการเรียนการสอน โดยไม่ต้องมาเรียนเต็ม เวลาก็ได้ความรู้เท่ากับเรียนแบบปกติ การที่เห็นด้วยน้อยเพราะอาจคิดว่านักเรียนไม่ได้ความรู้ที่มีคุณภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับ ปัญหาที่กรมสามัญศึกษาสรุปไว้คือ (อ้างใน บรรจบ คำคุณ 2532 : 104) จากการประเมินคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

ค.อมต. สศ. จะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าครูผลิตสื่อได้ครบ จุดประสงค์และใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กจะมีความรู้เท่ากับเรียนแบบปกติ และเมื่อมองในจุดมุ่งหมายแล้วการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบเป็นการให้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเองในเรื่องพื้นฐานทั่วไปมากกว่าเพื่อการเข้าศึกษาต่อ (กรมสามัญศึกษา 2531 : 6) การที่นักเรียนไม่มาเรียนเต็มเวลาเพราะต้องไปประกอบอาชีพซึ่งถือว่าเป็นความรู้เช่นกัน สามารถนำไปเลี้ยงตัวเองได้

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินโครงการ พบว่า ข้อที่แตกต่างกันคือ ผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนควรมีหนังสือเรียนเป็นของตนเองไม่ต้องยืมของโรงเรียนมากกว่านักเรียนอาจเป็นเพราะหนังสือเรียนในระยะแรกได้มาจากการขอบริจาคจากโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นหนังสือเรียนที่ใช้แล้วยืมอยู่ในสภาพไม่น่าใช้ บางเล่มก็ไม่ครบหน้า หรือนักเรียนบางคนไม่ได้รับเนื่องจากหนังสือไม่พอเพียง โรงเรียนยังไม่ได้จัดซื้อเนื่องจากงบประมาณยังไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้ปกครองอาจเกรงว่านักเรียนไม่มีหนังสือ ทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนได้ดี จึงเห็นว่าควรมีเป็นของตนเอง ส่วนนักเรียนเห็นความสำคัญน้อยกว่าเพราะ ส่วนใหญ่เรียนในใบงานหรือสื่อการสอนมากกว่าจะใช้หนังสือ ข้อแตกต่างอีกประการคือ ผู้ปกครองเห็นด้วยกับไม่ควรกำหนดอายุผู้เรียนมากกว่านักเรียนอาจเป็นเพราะครอบครัวในชนบทมักมีบุตรมากกว่า 1 คนขึ้นไป ถ้าบุตรทุกคนมีอายุอยู่ในเกณฑ์เรียนทั้งหมด ผู้ปกครองอาจไม่ให้เรียนเพราะไม่มีแรงงานช่วยเหลือ ส่วนนักเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นซึ่งต้องการการรวมกลุ่มกับคนในวัยใกล้เคียงกัน หากไม่กำหนดอายุผู้เรียน อาจเห็นว่าทำให้มีหลายกลุ่ม เช่น วัยรุ่นตอนต้น มีลักษณะเป็นเด็ก วัยรุ่นตอนปลายมีลักษณะเป็นผู้ใหญ่ ความสนใจอาจต่างกัน ทำให้ไม่เข้าใจกันได้

2. ด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น พบว่า ข้อที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองคิดว่า ควรให้นักเรียนช่วยตนเอง โดยเรียนผลิตและประกอบอาหารมากกว่านักเรียน อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ต้องออกทำนาแต่เช้าไม่มีเวลาเตรียมอาหาร เช้าและกลางวัน สำหรับครอบครัว เด็กซึ่งโตเพียงพอแล้ว สามารถช่วยผู้ปกครองในด้านนี้ได้เป็นการแบ่งภาระ ในครอบครัว ผู้ปกครองจึงเห็นความสำคัญในด้านนี้ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยอาจเป็น เพราะ เป็นชายคิดว่าค่านิยมเรื่องการประกอบอาหารควร เป็นเพศหญิงมากกว่า

3. ด้านวิธีการเรียนการสอนพบว่าข้อที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองคิดว่า ควรให้ นักเรียนใช้บทเรียนด้วยตนเองมากกว่านักเรียน เพราะการที่นักเรียนใช้บทเรียนด้วยตนเอง เป็นการ เรียนเพื่อทดแทนเวลาที่ใช้ในการทำงาน นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองเวลาใดก็ได้ ซึ่งผู้ปกครอง เห็นว่าไม่ทำให้เสียเวลางาน และนักเรียนก็ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ซึ่งขัดแย้งกับรายงานของ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530: 13) ที่ว่าการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบนั้น ผู้ปกครอง เห็นว่าเด็กยัง เล็กเกินไปและขาดความรับผิดชอบที่จะควบคุมตนเองได้ อาจเป็น เพราะขณะนี้ โครงการดำเนินมาได้ครึ่งโครงการแล้ว ย่อมรู้แนวทางที่แน่นอน รู้สภาพที่เกิดขึ้นนำมาใช้ในการ ปรึกษาสัมพันธ์ ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจวิธีการเรียนการสอนมากขึ้น นักเรียนซึ่ง เป็นผู้ใช้บทเรียน ด้วยตนเองมีความเห็นด้วยน้อยกว่า สอดคล้องกับสำนักงานเขตการศึกษา 8 (2532: 28) ได้ทำ การวิจัย พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนไม่ค่อยยอมรับก็คือบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้เรียนด้วยตนเอง หรือที่บ้าน อาจเป็นเพราะการใช้บทเรียนด้วยตนเอง ใช้เกือบทุกวิชา ซึ่งเป็นสภาพที่แปลกไปจาก การเรียนทั่วไป หรือต่างจากการเรียนในชั้นประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มีครูสอนตลอดเวลานักเรียน ต้องเอาใจใส่เพิ่มขึ้น การปรับตัวกับสิ่งใหม่จึงอาจมีปัญหาบ้าง

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองและนักเรียนคิดเห็นว่าควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นทั้ง 3 ด้านคือ ด้านสภาพทั่วไปของการดำเนินการ ด้านพัฒนาตนเองและท้องถิ่น และวิธีการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึง 1.เสนอแนะดังนี้

1. ควรประชาสัมพันธ์จุดมุ่งหมาย การดำเนินโครงการ วิธีการเรียนการสอนให้ ชัดเจนและทั่วถึง ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นระยะ เช่น เมื่อจบ ภาคการศึกษาหรือจบปีการศึกษา โดยการใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย เช่น การใช้ดนตรี ภาพยนตร์ เป็นต้น

2. ควรจัดหาทุน จากมูลนิธิ หน่วยงานต่าง ๆ หรือจัดโครงการเพื่อหารายได้ นำมาใช้ในการดำเนินโครงการแก่นักเรียนกึ่งระบบโรงเรียน เพื่อนักเรียนจะได้รับความรู้และประโยชน์ต่าง ๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

3. ควรปรับปรุงวิชาชีพให้สามารถเพิ่มรายได้ให้เพิ่มขึ้นหรือ เสนอวิชาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับวิชาชีพท้องถิ่นและกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านอาชีพสำหรับนักเรียนกึ่งระบบโดยเฉพาะ เพื่อให้มีการดูแลอย่างจริงจังและใกล้ชิด พร้อมทั้งเสนอผลงานที่ปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จสูง เผยแพร่ทั่วถึงในท้องถิ่น

4. กรมสามัญศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ควรร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในการจัดห้องสมุดร่วมกับที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน โดยให้การสนับสนุนเรื่องสถานที่ หนังสือแบบเรียนต่าง ๆ สื่อการเรียนที่รวบรวมจากโรงเรียนต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต

การทำวิจัยครั้งนี้พบว่า มีเรื่องควรที่จะได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอไว้ดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนแบบปกติ กับนักเรียนที่เรียนแบบกึ่งระบบ เกี่ยวกับเหตุผลการเข้าศึกษาต่อในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

2. ศึกษาปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ทารูปแบบโครงการวิชาชีพที่เหมาะสม และเป็นไปได้สำหรับนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน